

NASLOVNA STRANA

Autor/i

Advocacy Center for Democratic Culture

Kome se podnosi:

Advocacy Training and Resource Center

Datum i mesto, 31.08.2014. Severna Mitrovica.

Naslov: IZVEŠTAJ O MONITORINGU OSNOVNOG SUDA U MITROVICI, izmeštenog u VUČITRN/VUSHTRRI

Autori: Advocacy Center for Democratic Culture

Monitoring tim: Besim Parduži

NVO: Advocacy Center for Democratic Culture

Kontakt: office@acdc-kosovo.org

Odricanje Od Odgovornosti

Ovaj izveštaj je omogućen uz podršku Američkog naroda preko Agencije Sjedinjenih Država za Međunarodni Razvoj (USAID).

Stavovi autora izraženi u ovoj publikaciji ne održavaju neophodno stavove Agencije Sjedinjenih Država za Međunarodni Razvoj ili Vlade Sjedinjenih Država.

Sadržaj

(Navedite sve glavne sadržaje i broj stranice)

Naslovna Strana.....	1
Skraćenice.....	4
Rezime/apstrakt	5
Izvršni pregled/uvod.....	6
Metodologija i Ograničenje	7
Nalazi.....	8
Zaključci	9
Preporuke	9
Bibliografija	11
Prilozi.....	12
Recnik	13

Skraćenice *(Minimalno koristite skraćenice i definišite sve skraćenice koje ste koristili u izveštaju na listi skraćenica na početku izveštaja)*

KJC – Kosovo Judicial Council (Sudski savet Kosova)

ACDC – Advocacy Center for Democratic Culture

Rezime/apstrakt

Ovaj izveštaj se predstavlja nalaze do kojih je NVO Advocacy Center for Democratic Culture (ACDC) došao tokom sprovođenja projekta "Jačanje svesti građana i njihovog učešća u pravosudnom sistemu". Podaci i nalazi koje izveštaj predstavlja se odnose na sledeće: Predstavljaju se uslovi rada u Osnovnom sudu i Osnovnom tužilaštvu u Mitrovici, koji ukazuju da su uslovi rada u sudu veoma tešku pre sve u smislu ograničenog prostora za optimalan rad.

Zatim se navodi problem visokog broja zaostalih predmeta (backlog of cases), koji je posledica kako loših uslova rada u zgradi suda u Vučitrnu, tako inedovoljnog broja sudija i pomoćnog osoblja.

Zatim izveštaj predstavlja nalaze o poštovanju prava stranaka u postupcima u sudu, koji ukazuju da se pravo na upotrebu jezika u većini slučajeva, osim kod objavljivanja određenih obaveštenja u sudu koja se objavljuju samo na Albanskom jeziku. Takođe, izveštaj predstavlja izazove koji se javljaju u postupcima evikcije kao i u određenim imovinskim predmetima u kojima je jedna od stranaka odsutna i kojoj se postavlja privremeni zastupnik. Nalaz ACDC je da postavljeni zastupnici ne zastupaju prava - interese odsutnih stranaka na pravi način.

Konačno, izveštaj sumira zaključke iz procesa monitoring suda i daje određene preporuke za rešavanje uočenih izazova i problema. Takođe, izveštaj predstavlja i rezultate koje je projekat postigao, kao i koristi koje je projekat imao po učesnike.

Uvod/Izvršni pregled

U periodu februar-jul 2014 godine, NVO ACDC je sprovodio projekat "Jačanje svesti i učešća građana u pravosudnom sistemu". Projekat je podržao USAID, preko Advocacy Training and Resource Center (ATRC). Takođe, NVO ACDC zahvalnost duguje i advokatima iz severne Mitrovice koji su svojom savetima pomogli sprovođenje projekta.

U toku, sprovođenja projekta, jedan od važnih segmenata je bio monitoring rada Osnovnog suda u Mitrovici, sa sedištem u Vučitrnu. Svrha monitoring rada suda je bila da se utvrde uslovi rada sudija i zaposlenih u sudu, kao i da se utvrdi efikasnost rada suda i poštovanja prava stranaka u postupcima pred sudom.

Konačno, cilje monitoringa je i da se dođe do određenih zaključaka, kao i da se predlože određene preporuke za unapređenje rada suda. Shodno tome, ovaj izveštaj predstavlja podatke i uslovo o radu suda i daje određene preporuke za ispravljanje određenih nedostataka i adresiranje izjava u radu suda na određenim predmetima.

U toku sprovođenja projekta, NVO ACDC je ostvarila veoma dobru saradnju sa Osnovnim sudom u Mitrovici i sa Osnovnim tužilaštvom u Mitrovici, koji su premešteni u Vučitrn. Dobra saradnja je posledica profesionalnosti i podrške Predsednice Osnovnog suda, gospođe Kade Perçuku Bunjaku, glavnog tužioca gospodina Shyqyri Sylja, zamenika glavnog tužioca Ismeta Ujkanija, kao i tužioca Naima Beke. Takođe, veoma dobra saradnja je ostvarena i sa administracijom u sudu u tužilaštvu, koji su NVO ACDC pružali asistenciju iz domena svog rada.

Što se tiče saradnje sa Sudskim savetom Kosova i Tužilačkim savetom Kosova, uspostavljeni su kontakti koji treba da dovedu do konkretnih oblika saradnje. NVO ACDC će predložiti navedenim institucijama potpisivanje Memoranduma o saradnji, u cilju koordinacije i unapređenja daljih projekata iz oblasti vladavine prava na severu Kosova.

Metodologija i Ograničenje.

U sprovođenju i upravljanju ovim projektom učestvovalo je troje (3) ljudi i to: Menadžer projekta, Stručni konsultant i administrativni/finansijski saradnik. Menadžer je bio odgovoran za organizovanje poseta sudu i tužilaštvu, kao i za redovan monitoring rada suda dok je stručni konsultant bio odgovoran za davanje stručnih saveta i smernica u sprovođenju projekta, posebno samog procesa monitoringa. Menadžer projekta je bio Besim Parduži, diplomirani pravnik (MA) iz Vučitrna/Vushtrri, koji ima prethodno iskustvo rada u Osnovnom sudu preko projekta USAID-a, dok je stručni konsultant bio advokat iz Severne Mitrovice Dejan Vasić.

Metodologija prikupljanja podataka koji su deo ovog izveštaja se sastojala od nekoliko metoda. Osnovni metod u prikupljanju podataka su bili razgovori sa sudijama, tužiocima i pomoćnim osobljem u Osnovnom sudu u Mitrovici. Razgovori su obavljani u toku monitoringa slučajeva pred sudom, kao u i toku studijskih poseta sudu koje je organizovala NVO ACDC. Prilikom svakog razgovora, predstavnici ACDC su podstavljali već pripremljena targetirana pitanja, čiji je cilj bio da se dobiju relevantne informacije koje su od značaja za izveštaje. Te informacije se pre svega odnose na funkcionisanje suda, na uslove rada, kao i na efikasnost u rešavanju slučajeva. Takođe, studijske posete su korišćene kao metod prikupljanja podataka, tokom kojih su u razgovorima sa sudijama, tužiocima i administrativnim osobljem prikupljane informacije od značaja za izveštaj.

Drugi metod u procesu monitoringa je bilo praćenje određenih predmeta u postupanju pred Osnovnim sudom u Mitrovici. Cilj praćenja ovih predmeta da se utvrdi određene zakonomernosti u rešavanju određenog tipa predmeta pred sudom, kao i poštovanje prava stranaka u konkretnim predmetima. U toku perioda implementacije projekta, menadžer projekta je posetio skoro 50 puta, preciznije dva puta nedeljno i izvestio o 15 slučajeva koji su u postupku pred sudom. Takođe, NVO ACDC je organizovala 4 posete Osnovnim sudu i Osnovnom tužilaštvu u Vučitrnu, kao i dve posete i razgovore sa sudijama EULEX-a u Severnoj Mitrovici. Najzad, organizovano je i šest okruglih stolova na temu vladavine prava na severu Kosova, od čega sa učešćem mladih pravika i aktivista civilnog društva iz različitih zajednica na Kosovu.

Glava izazov ili prepreka u toku procesa monitoringa su bili loši uslovi za rad u Osnovnom sudu. Nedostatak prostora, kao i nedostatak odgovarajuće sudnice koja bi omogućila prisustvo javnosti, otežavali su process monitoringa. Ipak, podrška Predsednice suda i predstavnika tužilaštva, kao i administrativnog osoblja, su omogućili uspešno sprovođenje procesa monitoringa, kao i studijskih poseta sudu i tužilaštvu.

Nalazi

Monitoring Osnovnog suda u Mitrovici (Vučitrnu), koji je obuhvatio praćenje određenih sudskih postupaka, kao i studijske posete i razgovore sa sudijama i tužiocima Osnovnog Tužilaštva u Mitrovici, je pokazao sledeće nalaze:

- a) *Osnovni sud u Mitrovici radi u veoma lošim uslovima, koji svakako utiču na efikasnost u postupanju pred sudom. Ti loši uslovi se pre svega odnose na nedostatak prostora za rad sudija i pomoćnog osoblja. Tokom monitoring procesa, ACDC je došao do saznanja da jednu prostoriju/kancelariju u sudu deli čak dvanaest (12) zaposlenih, tačnije četiri (4) sudije i pomoćno osoblje. U razgovorima sa Predsednicom suda i sudijama, ACDC je saznao da nedostatak radnog prostora značajno utiče na rad suda, jer sud od 2008. godine radi u sadašnjim uslovima. Sud takođe nema ni odgovorajuću sudnicu, pa se suđenja održavaju u improvizovanoj sudnici u metalnom kontejneru ili u kancelarijama samih sudija.*

Kao i sud, Osnovno tužilaštvo u Mitrovici se suočava sa problemom nedostatka prostora za rad tužilaca i pomoćnog osoblja. Čak deset (10) tužilaca deli jednu prostoriju/kancelariju u zgradi. Na drugoj strani, administracija u tužilaštvu takođe radi u jednoj prostoriji/kancelariji. Kroz razgovor sa tužiocima, ACDC je informisan da ograničen prostor takođe utiče na rad tužilaštva, a naročito u situacijama prilikom saslušanja osumnjičenih u tužilaštvu.

- b) *Broj nerešenih slučajeva pred Osnovnim sudom u Mitrovici je visok. Prema Statističkom izveštaju o radu sudova, u prvoj polovini 2014. godine, broj nerešenih slučajeva pred Osnovnim sudom u Mitrovici sa ograncima u Vučitrnu/Vushtrri i Srbici/Skenderaju je 64.385. Prema ovoj statistici, ukupan broj nerešenih slučajeva pred osnovnim sudovima na Kosovu na kraju prve polovine 2014. godine je 438.383, Upoređivanja radi, Prema Back Log Strategy 2013 koji je usvojio Kosovski savet sudstva, broj nerešenih slučajeva pred sudovima na Kosovu je približno 142.000, dok približno 91.000 slučajeva su izvršni slučajevi. Ova Strategija predviđa strateške ciljeve koje treba ostvariti u cilju umanjenja broja nerešenih slučajeva, kao i plan implementacije koji treba da dovede do njenog ostvarenja. Ipak, sprovođenje Strategije u Osnovnom sudu u Mitrovici je izgleda otežano zbog teških uslova rada.*
- c) *NVO ACDC je u toku procesa monitoring suda pratio i poštovanje prava stranaka na upotrebu zvaničnih jezika na Kosovu. Tok monitoringa, utvrđeno je da se ovo pravo poštuje u toku sudskih postupaka, jer je prevod obezbeđen u svim slučajevima koji to zahtevaju. Takođe, prevod formulara koji se koriste u sudu se prevodi na zvanične jezike na Kosovu.*

Jedino odstupanje od prava na upotrebu jezike, koje je NVO ACDC primetio u toku procesa monitoringa, je prevođenje obaveštenja koja se ističu u zgradi suda. Obaveštenja su uvek istaknuta na Albanskom jeziku, dok se ista ne ističu i na Srpskom jeziku.

- d) *Postoje određeni izazovi u slučajevima koji zahtevu evikciju ilegalnih okupanata stanova i drugih nepokretnosti. Ti izazovi se tiču kako nedostatka ljudskih resursa tako i nedovoljnom koordinacijom između pravosudnih institucija i agencija za sprovođenje zakona. Tokom monitoringa, NVO ACDC je došao do saznanja da u nekim slučajevima ilegalni okupanti vraćaju u posed nepokretnosti nedugo posle evikcije, dok zakoniti vlasnici nisu u mogućnosti da uđu u posed ili da prodaju svoju imovinu zbog sigurnosnih razloga.*

U određenom broju slučajeva, od ograničenog broja koje je NVO ACDC pratio, problem je bio u tome što jedna od stranaka fizički nije bila prisutna na Kosovu, pa nije bila u mogućnosti da učestvuje u postupku. U tim slučajevima, sud nije u mogućnosti da toj stranci uruči poziv i ostalu dokumentaciju u postupku. Stoga, sud objavljuje svoje odluke kako bi informisao takve stranke, što u najvećem broju slučajeva ne uspeva jer se odluke objavljuju u novinama na Kosovu koje se ne distribuiraju u Srbiji. Takođe, u tim slučajevima odsutne stranke predstavljaju dodeljeni zastupnici i primećeno je ti zastupnici ne zastupaju interese odsutne stranke sa odgovarajućim načinom.

Zaključci

Zaključci sintetišu i tumače nalaze i donose odluke koje podržava jedna ili više preporuka.0

Tokom procesa monitoringa rada Osnovnog suda u Mitrovici, NVO ACDC je došao do sledećih zaključaka:

- *Sud radi u veoma teškim uslovima, koji se pre svega odnose na nedostatak adekvatnog prostora za rad sudija i pomoćnog osoblja kao i za održavanje suđenja.*
- *Broj zaostalih slučajeva je visok.*
- *Broj sudija je nedovoljan u odnosu na broj zaostalih predmeta, kao i novih predmeta.*
- *Pravo na upotrebu jezika se poštuje, uz ograničene izuzetke.*
- *Postupci evikcije su u mnogim slučajevima neefikasni.*
- *Mogućnosti odsutnih stranaka u imovinskim predmetima da zaštite svoja prava i interese skoro da ne postoje.*

Preporuke

- **Potrebno je obezbediti bolje uslove za rad Osnovnog suda u Mitrovici. To se pre svega odnosi na obezbeđivanje optimalnog prostora za rad sudija i pomoćnog osoblja. Isto se odnosi i na rad Osnovnog tužilaštva u Mitrovici.**
- **Potrebno je raditi na efikasnijem sprovođenju Strategije za smanjenje broja zaostalih slučajeva. Jedan od načina bi mogao da bude veća saradnja sa organizacijama koje pružaju mehanizme za alternativno rešavanje sporova kao što su Centri za medijaciju. Shodno tome, potrebna je jača saradnja Osnovnog suda sa Centrom za medijaciju u Mitrovici. Ipak, za jačanje ove saradnje, u smislu većeg broja slučajeva koji bi bili rešeni kroz medijaciju, potrebno je unaprediti kapacitete Centra za medijaciju u Mitrovici, pre svega u smislu broja medijatora. Ministarstvo pravde je veoma važan factor za ostvarenje ovog predloga.**

- **Potrebno je povećati broj sudija, što se očekuje po sprovođenju Briselskog sporazuma u oblasti pravosuđa.**
- **Potrebno je sudska obaveštenja prevoditi i na Srpski jezik.**
- **Potrebno je unaprediti postupke evikcije. U tom smislu, potrebna je bolja i efikasnija saradnja pravosudnih institucija, policije i drugih relevantnih agencija.**
- **Potrebno je primeniti mehanizam putem kojeg bi, u imovinskim predmetima, odsutne stranke bile obavestene u toku postupka kako bi mogle da zaštite svoja prava i interese. Jedan od načina bi bila upotreba medija, štampanih i elektronskih, u Srbiji.**

Bibliografija (Navedite sve izvore na koje ste se pozvali u glavnom delu izveštaja.)

1. KJC Backlog Strategy 2013, dostupno na [http://kgjk-ks.org/repository/docs/final---backlog-reduction-strategy-\(1\)-ENG_849137.pdf](http://kgjk-ks.org/repository/docs/final---backlog-reduction-strategy-(1)-ENG_849137.pdf)
2. Statistički izveštaj o radu sudova u prvoj polovini 2014., dostupno na [http://kgjk-ks.org/repository/docs/STATISTICS REPORT ON THE WORK OF THE COURTS_Mid-year-2011_638768.pdf](http://kgjk-ks.org/repository/docs/STATISTICS_REPORT_ON_THE_WORK_OF_THE_COURTS_Mid-year-2011_638768.pdf)
3. Razgovor sa Predsednicom Osnovnog Suda u Mitrovici, gospođom Kadom Bunjaku Perquku
4. Razgovor sa zamenikom Glavnog tužioca u Osnovnom tužilaštvu u Mitrovici, gospodinom Ismetom Ujkanijem
5. Razgovori sa sudijama, tužiocima i administrativnim osobljem.

Prilozi.

Lista priloga sadrži:

- **Fotografije studijskih poseta sudu.**
- **Liste učesnika u studijskim posetama sudu.**
- **Liste učesnika okruglih stolova na temu vladavine prava.**

Rečnik (*Zbirka nepoznatih reči koje su korišćene u izveštaju*)

KJC – Sudski savet Kosova

Backlog of cases – zaostali slučajevi

Increasing Citizens' Awareness and Participation in the Justice System – Jačanje svesti i učešća građana u pravosudnom sistemu

Statistics Report on the Work of Cases Mid-Year 2014 – Statistički izveštaj o radu sudova u prvoj polovini 2014.

Kontrolna lista za izveštaju

- Koja je svrha ovog izveštaja i da li je izveštaj ispunio tu svrhu?
- Da li izveštaj poriva sve ključne tačke? Da li ste ponudili dovoljno dokaza kako bi „dokazali“ vaše tačke?
- D ali ste dovoljno duboko analizirali vaše dokaze/podatke?
- Da li vaši zaključci logički prate vaše argumente i da li vaše preporuke logično proizilaze iz vaših zaključaka?
- D ali je jezik, ton, stil i visina jasna, direktna i formalna, odgovara čitaocu i temi?
- D ali su gramatika, interpunkcija i pravopis tačni?
- Da li je raspored prost, jasan logičan i dosledan uz uobičajene delove, poglavlja, naslove i brojeve? Da li je odgovarajući materijal u odgovarajućim delovima?
- Ukoliko ste koristili ilustracije kao što su grafikoni i tabele, da li su iste jasne i od značaja, integrisane i podnaslovljene na odgovarajući način?
- Da li ste koristili odgovarajući broj i opseg izvora? Da li su svi izvori i referencije navedene u glavnom delu i na kraju na listi referencija?
- Da li su prilozi jasno označeni? D ali je čitalac usmeren na svaki prilog iz glavnog dela izveštaja?
- Da li ste ostavili izveštaj po strani na određeno vreme pre nego što ste ga razmotrili i uredili?

*